

Asia: VN/19658/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi asetuksenantovaltuussäntelyn päivittämiseksi oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädännössä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua Oikeusministeriön lausuntopyyntöön luonnoksesta hallituksen esitykseksi asetuksenantovaltuussäntelyn päivittämiseksi oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädännössä.

Maanmittauslaitos esittää asiassa seuraavaa.

Maanmittauslaitos toteaa, että luonnos hallituksen esitykseksi sisältää ehdotuksen maakaaren voimaanpanolaissa olevan asetuksenantovaltuussäntöksen kumoamisesta (MKVmpL 20 §).

Maanmittauslaitos arvioi, että oikeusministeriö (OM) on ilmeisen systemaattisesti tarkistanut hallinnonalan sääntelyä ja havainnoinut sellaisia asetuksenantovaltuuksia, jotka eivät täytä perustuslain (PL) 80 §:ssä edellytettyä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimusta. Jos tällaisia

valtuuksia on havaittu, OM on ehdottamassa, että sanotut valtuussäntökset joko kumotaan tarpeettomana (jos tilanne on se) tai säännöksiä

muutetaan siten, että ne ovat riittävän täsmällisiä ja tarkkarajaisia.

Maanmittauslaitokseen liittyvään MKVmpL 20 §:ään on ilmeisesti tässä yhteydessä kiinnitetty huomiota. Sitä on pidetty luonteeltaan liian yleisluontoisena asetuksenantovaltuutuksena, jonka sanamuoto kuuluu: ”Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.”

Maanmittauslaitos lausuu, että huomionarvoista on kuitenkin se, että toisaalta osittain kysymyksessä olevan MKVmpL 20 §:n asetuksenantamisvaltuudella on annettu nykyinen asetus lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä. Kuitenkin toisaalta puolestaan asetus lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä perustuu lisäksi, kuten asetuksen alussa todetaan, suoraan lakitasoiseen maakaareen ja sen ohella vuoden 1987 lakiin lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä, sen 17 ja 22 §:ään. Tämä laki on sittemmin kumottu, mutta maakaari on edelleen voimassa. Maakaaressa asetuksenantovaltuus sisältyy 21 luvun 1 §:ään, joka kuuluu nykyisin: ”Tarkemmat säännökset lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin merkittävistä tiedoista, kirjaamisasioiden käsittelystä sekä lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin pitämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.” Tätä on Maanmittauslaitoksessa pidetty PL 80 §:n sisältö huomioon ottaen asianmukaisena, jolloin se on riittävän täsmällinen ja tarkkarajainen.

Asetus lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä on hyvin merkityksellinen ja sitä on lisäksi aika ajoin muutettava. Näin ollen siihen kohdistuva asetuksenantovaltuus on edelleen sisällyttävä lakiin, jotta muutosasetuksia voidaan antaa. Maanmittauslaitoksessa arvioidaan kuitenkin, että maakaaren 21 luvun 1 §:ään sisältyvä asetuksenantovaltuus on riittävä eikä estettä MKVmpL 20 §:n kumoamiselle tällöin olisi.

Maanmittauslaitos katsoo, että kuitenkin olisi huolellisesti arvioitava sisältyisikö MKVmpL:iin edelleen jotakin sellaista itsenäistä tarvetta, jonka vuoksi nimenomaan ”voimaanpanolain täytäntöönpanosta” on vielä voitava antaa erityisiä tarkempia säännöksiä asetuksella. Sikäli kuin näin nähtäisiin, MKVmpL 20 §:ää ei ole kumottava, vaan se on vain muutettava PL 80 §:ssä edellytetysti täsmälliseksi ja tarkkarajaiseksi. Sinänsä kun tarkastellaan MKVmpL:n säännöksiä, ei sanottua tarvetta olisi. Siten sanotun MKVmpL 20 §:n kumoamisesta ei todennäköisesti aiheutune ongelmia Maanmittauslaitoksen toiminnan näkökulmasta.

Maakaareen sisältyy lisäksi vähintään kolme muuta asetuksiin liittyvää valtuussäännöstä sanotun MK 21:1:n lisäksi. Näitä ovat MK 9a:15.1, MK 9a:19 ja MK 20:2.3. OM:ön HE-luonnoksessa ei ole näitä havainnoitu. Maanmittauslaitos toisaalta olettaa, että valtuussäännöksiä ei ole joko havaittu tai sitten niitä on pidetty sellaisenaan riittävän täsmällisinä ja tarkkarajaisina, jolloin säännöksiin ei ole nähty tarvetta tehdä muutoksia, mikä on Maanmittauslaitoksen näkökulmasta hyväksyttävää. Toisaalta puolestaan MK 9a:19, joka sinänsä on edelleen tärkeä säännös ja siten on syytä pysyttää voimassa, on jonkin verran yleisluonteinen. Säännös kohdistuu kiinteistöjen vaihdannan palvelun (KVP:n) tarkempaan sääntelyyn ja kuuluu seuraavasti: ”Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asiointijärjestelmistä ja niiden käytöstä.” Kenties OM:ssä on pidetty tätä riittävän täsmällisenä ja tarkkarajaisena. Kuitenkin siinä tilanteessa, jos sanottu säännös olisi jäänyt havainnoimatta ja jos sitä jo havaittuna olisi pidetty liian yleisluontoisena, on tärkeää, että säännöstä tarpeellisilta osin täsmennetään. Tällä valtuussäännöksellä voi nimittäin olla vastedes merkitystä.

HTJ-lakiin ilmeisesti sisältyy vain yksi asetuksen antamisesta annettu valtuussäännös, sanotun lain 17 c §:ssä. Sen on varsin täsmällinen ja tarkkarajainen eikä siten aiheuttane haasteita lain- ja asetusten valmistelussa Maanmittauslaitos lisäksi toteaa, että HTJ-lakia ei ole määritetty OM:n vaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvaksi.

Mikkonen Soile

Maanmittauslaitos - Pääjohtaja Pasi Patrikainen ja maanmittausneuvos

Markku Markkula